

РОЗДІЛ IV. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 343.346.1:343.7:343.237:343.9.02

DOI <https://doi.org/10.26661/2786-5649-2021-4-07>

Особливості функціонування організованих злочинних груп, що вчиняють незаконні заволодіння автотранспортними засобами з метою їх подальшого оплатного повернення власникам

Брисковська О. М.

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник наукової лабораторії
з проблем протидії злочинності навчально-наукового інституту № 1
Національна академія внутрішніх справ
Солом'янська пл., 1, Київ, Україна
orcid.org/0000-0001-6902-9969
oksanuhka@ukr.net*

Авраменко О. Л.

*кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри управління, інформаційних технологій та права
Черкаський навчально-науковий інститут
Університету банківської справи
вул. В'ячеслава Чорновола, 164, Черкаси, Україна
orcid.org/0000-0002-8431-3260
sotoslite0706@gmail.com*

Ключові слова: *незаконне заволодіння, автотранспортний засіб, вимагання, викуп, організована злочинна група, розслідування.*

Сьогодні не втрачають актуальності незаконні заволодіння автотранспортними засобами з метою їх подальшого оплатного повернення власникам. Така злочинна діяльність поширилась у всіх регіонах України та адміністративних одиницях, «зацепивши» не тільки великі міста, а й села. Як правило, не вдається встановити і процесуально закріпити, відповідно до норм КПК України, причетність до такої злочинної діяльності всіх членів організованого злочинного угруповання. Затримання частини такої групи, викрадача чи вимагача не дасть бажаного результату, якщо на волі залишається її ядро. Члени організованої злочинної групи, які залишаються на волі, продовжуватимуть свою злочинну діяльність. Оскільки саме злочинне угруповання зберігається, піклується про своїх людей, протидіючи слідству і суду в різноманітних формах. Під час розслідування такого виду злочинної діяльності необхідно відслідковувати весь ланцюжок (від організаторів, викрадачів, пособників, посередників до продавців). Зростанню цього виду злочинної діяльності сприяє значна латентність. Більшість потерпілих своєчасно не звертаються до поліції, а вичікують, коли на них «вийдуть» викрадачі і запропонують свої послуги. Деякі потерпілі погоджуються на умови зловмисників уже після звернення із заявою про злочин та відкриття кримінального провадження, що змушує їх згодом вигадувати різні причини «раптового» виявлення свого автомобіля. Указані обставини визначають обмеженість

відомчої статистики щодо цього виду злочину. Розслідування цих злочинів ускладнюється тим, що вони, як правило, добре приховуються, вчиняються за планом і з детальним розподілом ролей співучасників. У багатьох випадках до складу групи входять колишні співробітники правоохоронних органів, обізнані зі специфікою роботи щодо розкриття злочинів. У статті порушується питання щодо особливостей функціонування на сучасному етапі організованих злочинних груп, що вчиняють незаконні заволодіння автотранспортними засобами з метою їх подальшого оплатного повернення власникам. Наведено структуру такої організованої групи та надано її криміналістичну характеристику. Розкрито тактику та своєрідний алгоритм незаконного заволодіння автотранспортними засобами з метою їх подальшого оплатного повернення власникам. Установлено актуальні проблемні питання щодо розслідування такого виду злочину. Ураховуючи значну латентність цього виду злочину, окреслено шляхи ефективного розслідування незаконних заволодінь автомобілями з метою подальшого оплатного повернення власникам.

**Peculiarities of functioning of organized criminal groups,
which do illegal possessions of motor vehicles with the purpose
of its further paid return to owners**

Bryskovska O. M.

*Candidate of Law, Senior Researcher,
Leading Researcher of the Scientific Laboratory for Combating Crime
of the Educational and Scientific Institute № 1
National Academy of Internal Affairs
Solomianska square, 1, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6902-9969
oksanuhka@ukr.net*

Avramenko O. L.

*Candidate of Law, Senior Lecturer at the Department of Management,
Information Technologies and Law
Cherkasy Educational-Scientific Institute of the Banking University
orcid.org/0000-0002-8431-3260
sotoslite0706@gmail.com*

Key words: *illegal seizure,
motor vehicle, extortion,
ransom, organized criminal
group, investigation.*

Today illegal takeovers of vehicles for the purpose of their further paid return to owners do not lose their urgency. Such criminal activity spread to all regions of Ukraine and administrative units, “affecting” not only large cities but also villages. As a rule, it is not possible to establish and procedurally consolidate, in accordance with the norms of the CPC of Ukraine, the involvement in such criminal activity of all members of an organized criminal group. Detaining a part of such a group, a kidnapper or an extortionist, will not give the desired result if its core remains at large. Members of an organized criminal group who remain at large will continue their criminal activities. Since, the criminal group itself persists, takes care of its people, carrying out various forms of opposition to the investigation and the court. When investigating this type of criminal activity, it is necessary to trace the entire chain from the organizers, kidnappers, accomplices, intermediaries to sellers. Significant latency contributes to the growth of this type of criminal activity. Most of the victims do not turn to

the police in time, but wait for the kidnappers to “come out” and offer their services. Some victims agree to accept the terms of the perpetrators after filing a criminal complaint and opening criminal proceedings, which forces them to later invent various reasons for the “sudden” discovery of their car. These circumstances determine the limitations of departmental statistics for this type of crime. The investigation of these crimes is complicated by the fact that they, in each case, are usually well concealed, committed according to a plan with a detailed division of roles of accomplices. In many cases, the group includes former law enforcement officers who are familiar with the specifics of crime detection work. This article raises the question of the peculiarities of the functioning, at the present stage, of organized criminal groups that commit illegal seizures of vehicles in order to further their paid return to the owners. The structure of such an organized group is given and its forensic characteristics are given. Tactics and a peculiar algorithm of illegal seizure of vehicles for the purpose of their further paid return to owners are revealed. Problematic issues that exist today regarding the investigation of this type of crime have been identified. Given the significant latency of this type of crime, outlined ways to effectively investigate the illegal seizure of cars for further paid return to the owners.

Постановка проблеми. Незаконне заволодіння автотранспортними засобами, що вчиняється з метою подальшого їх оплатного повернення власнику, є технологією злочинної діяльності, що поєднує низку злочинів, передбачених різними розділами КК України, але пов'язана єдиною метою – вимаганням винагороди за повернення автомобіля.

Вітчизняна практика боротьби з цими злочинами, що вчиняються організованими злочинними групами (далі – ОЗГ), базується на тактиці вибору окремих фігурантів із метою збору доказів, достатніх для притягнення їх до кримінальної відповідальності. Члени організованих злочинних груп аналізують і враховують недоліки і прогалини в чинному законодавстві, а також недоліки в організаційно-тактичній діяльності правоохоронних органів, прагнуть використовувати їх у своїх інтересах. Протиправна діяльність ОЗГ, які вчиняють такі злочини, має тенденції до розширення її організованості й легалізації. Як показує закордонна і вітчизняна практика, ОЗГ, які спеціалізуються на незаконному заволодінні автомобілів із метою повернення за викуп, такі кошти «відкрито» не приймають, а вимагають перевести певну суму грошей на рахунок у банку, зокрема і на зареєстровані рахунки в банках інших країн. Якщо власник відмовляється надавати викуп за повернення його автомобіля, то шляхом зміни номерів вузлів і агрегатів автомобіль перепродають, переганяючи до іншого регіону, області, на території, не підконтрольні Україні, чи до близького зарубіжжя, розукомплектовують на запчастини для подальшої реалізації. Наприклад, у вересні 2020 р. на Волині оператив-

ники Нацполіції викрили злочинне угруповання, яке викрадало елітні автомобілі. До складу групи входило шість осіб. Зловмисники спеціалізувалися на викраденнях дорогих автомобілів із подальшим поверненням за винагороду. У разі відмови авто розукомплектовували та продавали на автозапчастини. Ця група працювала багато років, періодично притягувалася до кримінальної відповідальності за незаконні заволодіння й знову поверталася до своєї злочинної діяльності. Злочинне угруповання мало стійку ієрархічну структуру та характеризувалось чітким розподілом ролей. Група «працювала» на території кількох регіонів держави (у місті Києві, Київській, Житомирській, Тернопільській, Волинській та інших областях). «Спеціалізувалися» на викраденні таких марок авто, як «Bmw», «Toyota», «Acura», «Mazda», «Kia», «Honda», «Hyundai». Своїми протиправними діями порушники завдали потерпілим збитків майже на 8 мільйонів гривень [1].

Дослідження показало, що сьогодні простежується тенденція до централізації у великих містах і просування аналогічної злочинної діяльності в усі регіони України. Ця складна для документування технологія злочинної діяльності нині характерна майже для кожного третього викрадення (за оцінками експертів). Викрадачі, як правило, не зустрічаються з потерпілим, а знаходять посередника в його оточенні [2, с. 6]. Почастішали випадки, коли потерпілі стають ще й жертвами шахраїв, яким стало відомо, що останній шукає вихід на автовикрадачів для повернення автомобіля за винагороду. Переважно телефонують із місць позбавлення волі, пропонуючи перерахувати кошти на відповідний рахунок в обмін

на інформацію про те, де перебуває викрадений автомобіль. Як наслідок, власник автомобіля залишається і без грошей, і без авто. Такий вид шахрайства може вчинятися декілька разів щодо однієї і тієї ж особи. Наприклад, у 37-річного львів'янина у Шевченківському районі Львова викрали автомобіль «Toyota Camry». А вже за кілька днів йому зателефонував невідомий, який пообіцяв повернути транспортний засіб за винагороду. Чоловік перерахував 37 тис. гривень на вказаний банківський рахунок, однак авто йому не повернули [3]. Трапляються непоодинокі випадки повторного викрадення автомобіля через деякий час. Одержавши за «викуп» викрадений автомобіль, потерпілий виконує «інструкції» злочинців, звертаючись до поліції про «випадкову» знахідку свого авто, навмисно приховуючи фактичні обставини його повернення. Розшук автомобіля припиняється. Саме через це такі правопорушення не відображаються в офіційній статистиці, що не дає можливості оцінити справжні масштаби їх поширення. Популярність такої схеми серед злочинців пояснюється легкістю отримання максимальних доходів за мінімального ризику бути притягнутим до кримінальної відповідальності. Розкрити ці правопорушення вдається лише в поодиноких випадках [4, с. 5–6].

Незаконному заволодінню автотранспортними засобами з метою їх подальшого оплатного повернення власникам приділяли увагу такі вітчизняні вчені в різних галузях, як М.Л. Грібов, А.А. Венедіктов, В.С. Бондар, О.В. Бочковий, О.О. Дудоров, М.В. Бурак, М.В. Кривонос, І.М. Копотун, С.М. Князев, Н.С. Моргун, А.А. Небитов, Н.О. Попова, В.В. Седакова, С.С. Чернявський та ін.

Недостатня теоретична розробленість окресленої проблематики зумовлює актуальність теми дослідження.

Мета статті – проаналізувати особливості функціонування на сучасному етапі ОЗГ, що вчиняють незаконні заволодіння автотранспортними засобами з метою їх подальшого оплатного повернення власникам; окреслити структуру такої організованої групи, охарактеризувати її учасників; розкрити тактику та своєрідний алгоритм незаконного заволодіння автотранспортними засобами з метою їх подальшого оплатного повернення власникам; установити проблемні питання, які існують сьогодні, щодо розслідування такого виду злочину.

Виклад основного матеріалу дослідження. Так, нинішня криміногенна ситуація потребує впровадження в практику правоохоронних органів сучасних прийомів і методів протидії незаконному заволодінню автомобілями, розроблення відповідних підходів до розв'язання проблем, що виникають у процесі цієї боротьби [5].

Вивчення кримінальних проваджень показало, що на відміну від осіб, які вчиняють незаконні заволодіння автотранспортом з іншою метою, змінюючи ідентифікаційні номери вузлів і агрегатів, збуваючи автомобілі, розукомплектовуючи на запчастини та продаючи, особи, які вчиняють незаконні заволодіння з метою оплатного повернення власнику, характеризуються високим професіоналізмом; обізнаністю в кримінально-правовій сфері; більшість осіб, причетних до цієї діяльності, раніше були засуджені за скоєння злочинів, пов'язаних із кримінальним автобізнесом; постійним прагненням злочинців вивести цю сферу злочинної діяльності з-під контролю правоохоронних органів і юрисдикції закону (часто шляхом підміни таких понять кримінально-караних діянь, як «викрадення» та «вимагання», на випадковий збіг обставин, що призвели до тимчасового зникнення автомобіля і надання добропорядної послуги за винагороду, що добровільно сплачується потерпілими).

За даними Національної поліції, під час затримання учасників такого організованого угруповання виявилось, що один зі співорганізаторів тривалий час перебуває в розшуку за незаконні заволодіння транспортними засобами. Він мешкав на території держави під різними піддробленими документами, при цьому скоював незаконні заволодіння. У складі групи також перебували колишні співробітники поліції, прокуратури, суду та колишній військовослужбовець, за словами керівника Департаменту карного розшуку. За його ж словами, до групи входили раніше засуджені особи [1].

Проведене нами дослідження показало, що нині спостерігається активний «приплив» судимих і несудимих осіб у злочинні групи, причетні до незаконного заволодіння автотранспортом та повернення викрадених автомобілів за викуп. Порівняно з іншими злочинами така діяльність пов'язана з меншим ризиком і дає значний прибуток. Аналіз архівних кримінальних проваджень за ст. 289 КК України дає можливість зробити висновок, що значну частину злочинних груп складають раніше судимі особи (64%). У процесі дослідження з'ясувалося, що особи, судимі, як правило, за злочини майнового характеру, становлять 83% від загальної кількості засуджених.

На нашу думку, доцільно виокремити види кримінальної спеціалізації щодо незаконного заволодіння автомобілями з подальшим поверненням власнику за винагороду: особи, які підшукують жертву; виконавці; особи, які знешкоджують противикрадалні пристрої, безпосередньо викрадачів – осіб, які викрадають автомобіль, та осіб «посередника», або «контактера», для переконання жертви в доцільності заплатити викуп за повернення автомобіля [6].

Структура управління (розподілу) злочинною діяльністю організована так, що позбавляє лідерів організованих груп необхідності безпосереднього проведення злочинних дій. Такий стан надає життєстійкості злочинній структурі, з притягненням до кримінальної відповідальності окремих осіб і навіть групи осіб із числа виконавців злочинів саме співтовариство зберігається, піклується про своїх людей, протидіючи в різноманітних формах слідству і суду.

За результатами проведеного нами анкетування співробітників кримінальної поліції та вивчення архівних кримінальних проваджень виявлено, що особа, яка генерує злочинні ідеї, згодом і вчиняє їх, створюючи злочинні групи, об'єднуючи функції організатора злочинної групи та лідера злочинної діяльності. Дії лідерів організованих злочинних груп, що спеціалізуються на викраденні автотранспорту з метою повернення за викуп, обов'язково повинні кваліфікуватися як сукупність злочинів, учинення ОЗГ незаконного заволодіння транспортним засобом і вимагання грошових коштів за його повернення під загрозою його знищення.

Але довести умисел лідера ОЗГ на створення організованої злочинної групи, метою якої є вчинення незаконних заволодінь автомобілями та їх повернення за викуп, майже неможливо.

Такі злочини мають загальну мотиваційну направленість і становлять єдиний ланцюг злочинної діяльності. Наприклад, у 2017 Національною поліцією викрито злочинне угруповання у сфері викрадень автомобілів, яке повертало їх власникам за гроші. За інформацією, яка є у слідства, угруповання «працювало» в Києві, Львові, Хмельницькому, Житомирі, Івано-Франківській та Рівненській областях. Тільки за рік у м. Києві цим угрупованням повернуто за винагороду власникам 67 викрадених автомобілів. Наразі затримано п'ятьох ключових фігурантів. Їм оголошені підозри у вчиненні правопорушень, передбачених статтями 255 (створення злочинної організації), 289 (незаконне заволодіння транспортним засобом), 190 (шахрайство), 263 (незаконне поведіння зі зброєю) Кримінального кодексу [7].

Співробітникам правоохоронних органів необхідно прагнути до встановлення і процесуального закріплення, відповідно до норм КПК України, причетності до цих злочинів членів організованих злочинних груп із метою притягнення до кримінальної відповідальності всіх учасників злочинної діяльності.

ОЗГ, що спеціалізуються на незаконному заволодінні автомобілями з метою їх подальшого оплатного повернення власникам, діють протягом багатьох років, виробивши свою тактику й алгоритм злочинної діяльності.

Дії учасників злочинних груп з учинення таких злочинів полягають у тому, що вони:

1) проводять попередню підготовку вчинення такого злочину, обирають предмет злочину та збирають інформацію про:

2) власника або користувача автомобілем, з'ясовують матеріальне становище, маршрути пересування, звичні місця паркування, розпорядок дня, контактні дані, психологічні особливості майбутнього потерпілого для визначення відповідного алгоритму вимагання оплатного повернення автомобіля тощо;

3) автомобіль (наявність замкальних пристроїв, охоронних систем захисту);

4) викрадають автотранспортний засіб та залишають у вибраному місці, дворах жилих масивів або заздалегідь підготовлених, орендованих приміщеннях («відстійниках», гаражах, боксах). Таке місце відоме тільки особі, яка викрала таке авто, або небагатьом учасникам злочинної групи. Після незаконного заволодіння автомобілем виконавець повідомляє це «смотрящему» злочинної групи або лідеру організованої групи, таку інформацію передають не телефоном, а під час особистої зустрічі;

5) установлюють спосіб зв'язку з потерпілим, підшукують осіб із кола його знайомих, формулюючи думку про нездатність працівників поліції повернути викрадений автомобіль та протидіяти таким злочинам. Зауважують, що необхідно вичікувати декілька днів і що викрадачі на них «вийдуть» і запропонують викуп (приблизно третина вартості викраденого автомобіля). Зловмисники також активно підтримують думку про те, що в разі звернення до поліції щодо викрадення автомобіля ціна за повернення буде значно вищою. Трапляються випадки, коли злочинці самі спілкуються з власником викраденого автомобіля, залякуючи знищенням транспортного засобу в разі звернення до поліції та відмови надати викуп;

6) відбувається передання коштів за повернення викраденого автомобіля. Якщо потерпілий погоджується викупити своє авто, то йому пропонують перерахувати кошти на закордонний рахунок або рахунок підставної особи, дуже рідко трапляються випадки, коли передають посереднику, призначаючи час та місце зустрічі. Таку особу важко притягнути до відповідальності, посередник буде свідчити про те, що він виконав прохання окремої особи і що про злочин йому нічого не відомо. Як правило, посередник не знає, хто вчинив злочин і де перебуває автомобіль;

7) здійснюється повернення автомобіля, яким незаконно заволоділи, власнику.

Останнім часом у сільській місцевості транспортний засіб залишають під двором власника викраденого авто з увімкненим двигуном та від-

критими дверцятами, недалеко від будинку потерпілого, на узбіччі або в сусідньому дворі на прибудинковій території.

Висновки. Підбиваючи підсумок, можна констатувати, що сьогодні злочинні навички членів таких ОЗГ постійно вдосконалюються і видозмінюються не тільки щодо способів учинення таких злочинів (у багатьох випадках до складу групи входять колишні співробітники поліції, прокуратури, суду, тому члени організованих злочинних груп обізнані у специфіці роботи оперативних працівників), а й щодо засобів протидії правоохоронним органам (підкуп свідків, залякування потерпілих, налагодження взаємодії адвокатів з окремими суддями). Ураховуючи значну латентність цього

виду злочину, для ефективного розслідування незаконних заволодінь автомобілями з метою подальшого оплатного повернення власникам доцільно здійснювати відповідний аналіз оперативної обстановки, кримінологічний аналіз характерних рис особистості злочинця в українському сегменті [8, с. 60], а також здійснювати постійний аналіз криміналістичної характеристики організованих груп з учинення таких злочинів, особливості функціонування таких груп, особливості поведінки її членів, характер злочинної діяльності та кримінальний вплив на окремі території України; вивчати найбільш ефективні новації з вітчизняного та зарубіжного досвіду з розслідування таких злочинів та впроваджувати їх у роботу.

Література

1. Блищик Оксана. Інтерв'ю Вадима Дзюбинського начальника Департаменту карного розшуку Національної поліції України УНН – Українські Національні Новини УНІАН 24 Канал РБК-Україна Цензор. НЕТ Радіо Свобода 20 верес. 2020 URL : <https://www.facebook.com/policevolyn/posts/4517516514985419/>
2. Розкриття незаконних заволодінь автотранспортними засобами, що вчиняються з метою подальшого оплатного повернення власникам : методичні рекомендації / С.С. Чернявський, І.М. Копотун, А.С. Канашиук та ін. Київ : Київ. нац. ун.-т внутр. справ, 2010. 36 с.
3. Відділ комунікації поліції Львівської області Львів'янин переказав шахраю 37 тис. за повернення викраденого авто URL: https://zaxid.net/lvivyanin_perekazav_shahrayu_37_tis_za_povernennya_vikradenogo_avto_n1416024
4. Небитов А.А., Князев С.М., Брисковська О.М., Бурак М.В Розкриття незаконного заволодіння автотранспортними засобами, вчиненого з метою подальшого їх оплатного повернення власникам : метод. рек. Київ : Нац. акад. внутр. справ. 2019. 63 с.
5. Бодня Т. Інтерв'ю першого заступника начальника Департаменту карного розшуку Національної поліції України С.В. Прудченко. Масові викрадення авто: хто допомагає злочинцям опинитися на волі. *Цензор. Нет.* (28 груд. 2018) URL: https://m.censor.net.ua/ua/resonance/3104429/masovi_vykradennya_avto_hto_dopomagaye_zlochynsyam_opunytyysya_na_voli?
6. Брисковська О.М., Бурак М.В. Характеристика особи злочинця, який незаконно заволодів автотранспортом з метою подальшого оплатного повернення власнику. *Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу* : мат. міжн. наук-практ. конф. (Київ, 05 листоп. 2019 р.). Київ : КНУ ім. Т. Шевченко, 2019. С. 77–81.
7. Поліцейські затримали викрадачів дорогих автомобілів, які повертали їх власникам за викуп (25 січ. 2017) URL: https://zaxid.net/politseyski_zatrimali_vikradachiv_dorogih_avto_yaki_povertali_yih_vlasnikam_za_vikup_n1416044
8. Кіріленко Ф.О., Мінаєв Д.Д. Профілактика та запобігання незаконному заволодінню транспортними засобами *Південноукраїнський часопис.* № 1. 2018. С. 56–60.

References

1. Blyshchuk Oksana (2020) Interview with Vadym Dzyubynsky, Head of the Criminal Investigation Department of the National Police of Ukraine UNN - Ukrainian National News UNIAN 24 Channel RBC-Ukraine Censor. NO Radio Svoboda (2020, September 20). Retrieved from: <https://www.facebook.com/policevolyn/posts/4517516514985419/> [in Ukrainian]
2. Chernyavsky S.S., Kopotun I.M., Kanashuk A.S. etc. (2010) Disclosure of illegal seizures of vehicles committed for the purpose of further paid return to owners: guidelines. K. Kyiv. Nat. un.-t vnutr. affairs, 36. [in Ukrainian]
3. Lviv Oblast Police Communication Department transferred 37,000 rubles to a swindler for returning a stolen car. (2017, January 23). Retrieved from: https://zaxid.net/lvivyanin_perekazav_shahrayu_37_tis_za_povernennya_vikradenogo_avto_n1416024 [in Ukrainian]
4. Nebitov A.A., Knyazev S.M., Briskovskaya O.M., Burak M.V. (2019) Disclosure of illegal possession of vehicles, committed for the purpose of their further paid return to owners: a method. rivers Kyiv: Nat. acad. internal affairs, 63. [in Ukrainian]

5. Bodnya T. (2018) Interview of the First Deputy Chief of the Criminal Investigation Department of the National Police of Ukraine SV Prudchenko. Mass car thefts: who helps criminals to be free. Censor. No. Retrieved from: https://m.censor.net.ua/ua/resonance/3104429/masovi_vykradennya_avto_hto_dopomagaye_zlochynsyam_opynytytsya_na_voli? (2018, December 28). Retrieved from: https://m.censor.net.ua/ua/resonance/3104429/masovi_vykradennya_avto_hto_dopomagaye_zlochynsyam_opynytytsya_na_voli? [in Ukrainian]
6. Briskovskaya O.M., Burak M.V. (2019) Characteristics of the person of the criminal who illegally took possession of motor transport for the purpose of the further paid return of owners. [Current issues of forensic expertise, criminology and criminal procedure]: Mat. int. science-practice. conf. (Kiev, 05.11.2019). Kiev: KNU them. T. Shevchenko., pp. 77–81. [in Ukrainian]
7. The police detained the thieves of expensive cars, who returned them to their owners for ransom (2017, January 25) Retrieved from: https://zaxid.net/politseyski_zatrimali_vikradachiv_dorogih_avto_yaki_povertali_yih_vlasnikam_za_vikup_n1416044 [in Ukrainian]
8. Kirilenko F.O., Minaev D.D. (2018) Prevention of illegal seizure of vehicles. *South Ukrainian magazine*, no. 1, pp. 56–60. [in Ukrainian]